

Про стан дотримання вимог санітарного законодавства в закладах освіти Одеської області.

Головне управління Держпродспоживслужби в Одеській області в межах наданих повноважень здійснює контроль за створенням належних умов перебування, виховання, навчання та харчування дітей в навчальних закладах Одеської області.

За результатами аналізу матеріалів державного нагляду виявлено ряд проблемних питань, які потребують вирішення в ході підготовки до 2025/2026 навчального року.

1. Одним з основних питань залишається забезпечення закладів освіти питною водою гарантованої якості, особливо в сільській місцевості.

Санітарним регламентом для закладів загальної середньої освіти передбачено, що у сільських населених пунктах при відсутності централізованого водопостачання допускається використання громадських свердловин, колодязів, каптажів для подачі води в мережу господарсько-питного водопостачання закладу.

У разі облаштування у закладі освіти такої системи водопостачання, з метою приведення питної води до вимог ДСанПіН 2.2.4-171-10 засновник (засновники) забезпечує встановлення індивідуальної (колективної) установки (пристрою) доочищення питної води та проведення лабораторного контролю безпечності та якості питної води з періодичністю відповідно до вимог ДСанПіН 2.2.4-171-10.

Водозабезпечення закладів освіти майже на всіх територіях південної частини області (Білгород – Дністровський, Болградський, Ізмаїльський райони) здійснюється за рахунок підземних джерел водопостачання, вода з яких не відповідає санітарно-гігієнічним вимогам через високий вміст розчинених солей та інших домішок, що потребує їх доочищення. А частина закладів освіти через дефіцит підземних джерел водопостачання функціонує на привізній воді.

Головним управлінням щорічно направляються пропозиції органам влади та засновникам закладів щодо встановлення фільтрів для доочищення питної води в таких закладах.

Однак проблема до наступного часу не вирішена в закладах освіти Кілійської та Вилківської територіальних громад Ізмаїльського району; Кубейської, Василівської, Теплицької, Павлівської територіальних громад Болградського району; Татарбунарської, Лиманської, Тузлівської територіальних громад Білгород-Дністровського району.

2. Також залишається негативною ситуація щодо каналізування закладів освіти. У зв'язку з виходом з ладу старих систем каналізування або відсутністю каналізації у населених пунктах сільської місцевості, 428 ЗЗСО та 166 ЗДО не підключено до централізованого або локального каналізування (каналізовано на вигріб).

Аналогічна ситуація була і в минулому році, яка на сьогодні не змінилась.

3. Відповідно до Стратегії реформування шкільного харчування засновниками закладів освіти проведено певну роботу по модернізації харчоблоків, придбанню сучасного технологічного та холодильного обладнання, але питання на теперішній час повністю не вирішено.

Більшість закладів освіти в сільській місцевості, які було побудовано в 50-60-х роках минулого століття, не відповідають сучасним нормативним вимогам за набором та площею приміщень харчоблоків. Така невідповідність встановлена в 11 ЗДО та 51 ЗЗСО із перевірених в минулому навчальному році.

На харчоблоках цих закладів відсутні виробничі, складські, підсобні приміщення, не створено умови для дотримання особистої гігієни для працівників харчоблоків, тому через відсутність внутрішніх санвузлів працівниками використовуються вуличні вбиральні, де відсутні умови для миття рук тощо.

Недотримання гігієнічних вимог до організації технологічних процесів та дотримання гігієни працівниками харчоблоків може привести до забруднення продуктів та готових страв, виникненню спалахів гострих кишкових інфекцій та харчових отруєнь.

4. Практично в кожній громаді області харчоблоки закладів освіти потребують проведення реконструкції або капітального ремонту.

Наприклад: у закладах освіти Лиманської, Великомихайлівської, Захарівської територіальних громад Роздільнянського району; Маразліївської, Сергіївської, Старокозацької територіальних громад Білгород-Дністровського району; Саф'янівської, Кілійської територіальних громад (не завершено капітальний ремонт харчоблоку ЗЗСО № 4) Ізмаїльського району; Чорноморської, Південнівської територіальних громад Одеського району.

Потребують проведення реконструкції або капітального ремонту харчоблоки закладів освіти практично в кожній громаді області. Наприклад: Лиманської, Великомихайлівської, Захарівської територіальних громад Роздільнянського району; Маразліївської, Сергіївської, Старокозацької територіальних громад Білгород-Дністровського району; Саф'янівської, Кілійської територіальних громад (не завершено капітальний ремонт харчоблоку ЗЗСО № 4) Ізмаїльського району; Чорноморської, Південнівської територіальних громад Одеського району та інші.

5. Незважаючи на значний обсяг проведених робіт по заміні технологічного та холодильного обладнання на харчоблоках, не мають достатньої кількості обладнання 42 ЗЗСО і 9 ЗДО.

Наприклад: технологічне обладнання зношене і потребує заміни у закладах освіти Болградського району - Буджацька селищна рада (Ганівська гімназія, Богданівський ліцей), Бесарабська селищна рада (Петрівський ліцей, Слобідська гімназія); Одеський район - Одеська територіальна громада (ЗЗСО №№ 99, 95, ліцей №№ 8, 6, 53, 45, 100, 92, 44, 49, 17, 23).

6. Головним управлінням також перевірялась можливість організації безпечного харчування, зокрема дотримання вимог санітарного законодавства та законодавства про безпечність та окремі показники якості харчових продуктів в частині забезпечення дотриманням процедур, заснованих на принципах системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках (НАССР) при приготування готових страв.

Впровадження процедур контролю забезпечено у закладах освіти Білгород - Дністровського та Одеського районів, проте процедури контролю не забезпечено у 14% закладів загальної середньої освіти Подільського, у 21% закладів освіти Ізмаїльського, у 89% закладів освіти Роздільнянського, у 91% закладів освіти Березівського та 93% закладів освіти Болградського районів.

7. В ході обстежень закладів освіти також перевірялась можливість забезпечення харчування учнів при відсутності енергопостачання (наявність дублюючих джерел енергопостачання). Безперебійним електропостачанням із залученням альтернативних джерел живлення забезпечено 166 закладів дошкільної освіти та 429 закладів загальної середньої освіти, але майже у всіх закладах дублюючі джерела енергопостачання мають недостатню потужність для забезпечення безперебійної роботи холодильного та технологічного обладнання харчоблоків.

8. Одним з важливих факторів безпечного освітнього середовища є достатність освітлення навчальних приміщень, від якої значною мірою залежать зорові функції учня. Нераціональне освітлення призводить до зниження гостроти зору, і, як наслідок, виникнення зорової втоми. Розвиток зорової втоми стає причиною короткозорості та поступово призводить до погіршення здоров'я дитини.

Протягом 2024/2025 навчального року Головним управлінням проведено лабораторний контроль параметрів мікроклімату та рівнів освітленості навчальних приміщень в закладах освіти.

За результатами проведених вимірювань невідповідність рівнів освітленості нормативним вимогам виявлено у 32 з 203 обстежених закладів освіти.

Наприклад, у 4 з 14 перевірених закладів освіти Березівського району, що складає 28%, в т. ч. у 2-х закладах освіти Ширяївської територіальної громади (Ширяєвський та Осинівський ліцеї).

У Білгород-Дністровському районі з 33 обстежених закладів освіти невідповідність встановлено в 5 закладах (15%), зокрема в закладах освіти Саратської територіальної громади (Саратський ліцей, Новоселівський ЗЗСО, Введенський ЗЗСО).

В закладах освіти Болградського району такий відсоток невідповідності рівнів освітленості складає 21% (в 6 закладах з 28 обстежених). Зокрема, невідповідність встановлена у Калчевському ліцеї та Галицькій початковій школі Васиївської територіальної громади. А з 4 обстежених закладів Кубейської територіальної громади невідповідність рівня освітленості виявлено в 3 закладах (Кубейський, Оріхівський та Виноградненський ліцеї), при цьому рівні

освітленості в усіх навчальних приміщеннях вказаних закладів не відповідали нормативним вимогам.

В Одеському районі з 59 обстежених закладів освіти невідповідність нормативним вимогам рівнів освітленості виявлено у 15 (25%) закладах освіти.

Тому в ході підготовки до 2025/2026 навчального року необхідно провести комплекс робіт по доведенню рівнів штучного освітлення в закладах освіти до нормативних вимог.

Звертаємо увагу, що відповідно до Санітарного регламенту, засновник або власник закладу освіти повинен забезпечити організацію лабораторного контролю рівня освітленості не менше двох разів на рік, один з яких слід проводити у листопаді чи грудні.

Враховуючи викладене, при підготовці закладів освіти до 2025/2026 навчального року необхідно вжити всі заходи щодо створення безпечного освітнього середовища для здобувачів освіти з урахуванням наданих пропозицій.

З метою створення безпечного освітнього середовища, здійснення заходів, спрямованих на збереження і зміцнення здоров'я дітей, виховання та навчання дітей, організації харчування, підготовки закладів освіти Одеської області до 2025/2026 навчального року, пропонуємо внести до протокольного рішення наступні питання:

1. Керівникам органів управління освітою районних державних (військових) адміністрацій:

1.1. Взяти під особистий контроль хід підготовки навчальних закладів до роботи у 2025/2026 навчальному році

Термін до 30.08.2025

2. Керівникам органів управління освітою сільських, селищних, міських рад:

2.1. Вжити заходів щодо забезпечення дотримання вимог санітарного законодавства, зокрема щодо стану нормативного водозабезпечення та водовідведення, організації харчування, медичного забезпечення та здійснення заходів щодо своєчасної та ефективної профілактики інфекційних захворювань та харчових отруєнь.

Термін до 30.08.2025

2.2. Організувати проведення комісійних перевірок закладів освіти з питань готовності до 2025/2026 навчального року із залученням Головного управління Держпродспоживслужби в Одеській області.

Термін: до 22.08.2025